

2015

Osavuosisikatsaus tammikuu-syyskuu

Liikevaihto kasvoi selvästi

 Etteplan

ETTEPLAN OYJ OSAVUOSIKATSAUS
29.10.2015 KLO 14:00

ETTEPLAN Q3: LIIKEVAIHTO KASVOI SELVÄSTI

Katsauskausi heinä-syyskuu 2015

- Konsernin liikevaihto kasvoi 8,0 % ja oli 31,9 (7-9/2014: 29,5) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisilla valuuttakursseilla kasvu oli 8,5 %.
- Operatiivinen liikevoitto oli 1,9 (1,4) miljoonaa euroa eli 5,9 (4,8) % liikevaihdosta.
- Liikevoitto (EBIT) oli 1,7 (1,7) miljoonaa euroa eli 5,2 (5,9) % liikevaihdosta.
- Katsauskauden voitto oli 1,3 (1,4) miljoonaa euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta oli -1,7 (-0,5) miljoonaa euroa.
- Osakekohtainen tulos oli 0,06 (0,06) euroa.
- Henkilöstön määrä kasvoi ja oli katsauskauden lopussa 2 078 (1 864).
- Etteplan vahvisti asemaansa laitossuunnittelussa ostamalla Suunnittelu ja Asennusten Valvonta - SAV Oy:n liiketoiminnan ja tytäryhtiöt elokuussa. SAV Oy:n ja sen tytäryhtiöiden liiketoiminta siirtyivät Etteplanille 1.9.2015.
- Yhtiö muuttaa taloudellisia tavoitteitaan siten, että 10 %:n liikevoittotavoite muuttuu. Uutena tavoitteena on 10 %:n operatiivinen liikevoitto.
- Etteplan pitää arvionsa markkinanäkymistä ja taloudellisen ohjeistuksensa ennallaan.

Katsauskausi tammi-syyskuu 2015

- Konsernin liikevaihto kasvoi 4,4 % ja oli 100,8 (1-9/2014: 96,5) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisilla valuuttakursseilla kasvu oli 5,0 %.
- Operatiivinen liikevoitto oli 6,7 (4,7) miljoonaa euroa eli 6,6 (4,9) % liikevaihdosta.
- Liikevoitto (EBIT) oli 6,0 (5,2) miljoonaa euroa eli 6,0 (5,4) % liikevaihdosta.
- Katsauskauden voitto oli 4,4 (4,0) miljoonaa euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 2,1 (0,8) miljoonaa euroa.
- Osakekohtainen tulos oli 0,22 (0,19) euroa.

Markkinanäkymät

Etteplanin liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttaa keskeisimmin globaali kone- ja metallituoteteollisuuden kehitys. Poliittisesta epävarmuudesta huolimatta Euroopan markkinat osoittavat pieniä paranemisen merkkejä. Lisääntyneen epävarmuuden Aasian markkinoilla arvioidaan jatkuvan. Hyvän markkinatilanteen Pohjois-Amerikassa odotetaan jatkuvan.

Taloudellinen ohjeistus

Odotamme koko vuoden 2015 liikevaihdon ja liikevoiton kasvavan selvästi vuoteen 2014 verrattuna.

Avainlukuja

(1 000 EUR)	7-9/2015	7-9/2014	1-9/2015	1-9/2014	1-12/2014
Liikevaihto	31 880	29 529	100 770	96 548	131 916
Operatiivinen liikevoitto*	1 894 (5,9 %)	1 406 (4,8 %)	6 656 (6,6 %)	4 740 (4,9 %)	7 394 (5,6 %)
Liikevoitto (EBIT)	1 655 (5,2 %)	1 749 (5,9 %)	6 011 (6,0 %)	5 179 (5,4 %)	7 856 (6,0 %)
Laimentamaton osakekohtainen tulos, EUR	0,06	0,06	0,22	0,19	0,30
Omavaraisuusaste, %	37,0	35,7	37,0	35,7	39,5
Liiketoiminnan rahavirta	-1 717	-544	2 115	818	7 754
ROCE, %	14,0	14,5	15,9	14,8	17,8
Henkilöstö kauden lopussa	2 078	1 864	2 078	1 864	1 859

* Liikevoitto (EBIT) ilman yritysjärjestelyihin liittyviä eriiä kuten aineettomien hyödykkeiden poistoja ja lisäkauppahintojen uudelleenarvostuksia

Toimitusjohtaja Juha Näkki:

”Liikevaihtomme kasvuvauhti parani vuoden kolmannella neljänneksellä edellisiin vuosineljänneksiin nähden. Kasvuun vaikutti katsauskaudella toteutetut yritysjärjestelyt. Liikevoittomme jäi hieman vertailukaudesta johtuen vertailukauden kertaluonteisesta positiivisesta erästä. Operatiivinen liikevoittomme parani kuitenkin selvästi.

Suunnittelupalveluissa vahvistimme markkina-asemaamme laitossuunnittelussa ostamalla SAV Oy:n liiketoiminnan. Kauppa tekee Etteplanista merkittävän toimijan laitossuunnittelussa Suomessa. SAV Oy:n liiketoiminnan integrointi osaksi Etteplania on käynnistynyt suunnitellusti ja asiakkaamme ovat suhtautuneet kauppaan erittäin positiivisesti. Meillä on nyt kyky toteuttaa entistä suurempia laitossuunnitteluhankkeita ja olemme jo saaneet tarjouspyyntöjä merkittävistä projekteista. Laitossuunnittelu tarjoaa meille erinomaisia kasvumahdollisuuksia jatkossa.

Teknisen dokumentoinnin liiketoimintamme kehittyi katsauskaudella erinomaisesti. Kasvu ylitti jälleen konsernin 15 prosentin kasvutavoitteen ja kannattavuus oli hyvällä tasolla. Ostimme katsauskaudella hollantilaisen Thesus Talking Imagen liiketoiminnan, mikä vahvisti kuvitusosaamistamme Alankomaissa. Katsauskauden jälkeen allekirjoitetulla kaupalla saksalaisen Bertelsmann konserniin kuuluvan aravato AG:n kanssa vahvistamme asemaamme Alankomaissa edelleen ja laajennamme toimintaamme teknisen dokumentoinnin alueella myös Saksan markkinoille.

Katsauskauden lopulla epävarmuus Suomen markkinoilla lisääntyi hieman ja Kiinan markkinoiden turbulenssi hidasti kehitystämme Kiinassa. Etenimme kuitenkin strategiamme toteutuksessa suunnitelmien mukaisesti ja tulemme jatkamaan investointeja liiketoiminnan kehittämiseksi ja kasvun kiihdyttämiseksi.”

Laatimisperiaatteet

Osavuositarkastusta ei ole laadittu noudattaen kaikkia IAS 34 Osavuositarkastukset -standardin vaatimuksia (nk. suppea taulukko-osa). Osavuositarkastuksen laadinnassa on noudatettu samoja laskentaperiaatteita kuin vuoden 2014 tilinpäätöksessä lukuun ottamatta vuonna 2015 voimaan tulleita, konsernia koskevia standardimuutoksia ja tulkintoja. Näillä muutoksilla ei ollut olennaista vaikutusta osavuositarkastukseen.

Tämä osavuositarkastus sisältää tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulos voi poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen osavuositarkastushetkellä.

Markkinakatsaus

Suunnittelupalveluiden kysyntä oli alkuvuonna 2015 keskimäärin viime vuoden kysyntää paremmalla tasolla. Vuoden 2015 tammi-maaliskuussa kysyntä parani selvästi viime vuoteen nähden. Huhtisyysskuussa kysyntä säilyi alkuvuoden tasolla. Epävarmuus markkinoilla kasvoi vuoden kolmannen neljänneksen lopussa yhtiön päämarkkina-alueella Suomessa. Kysynnässä oli edelleen markkina- ja asiakastoimialakohtaisia eroja. Ulkoistuspalveluiden kysyntä kehittyi positiivisesti tammi-syyskuussa 2015 yhtiön kaikilla markkina-alueilla.

Maailman teollisuustuotannon kasvu on taittunut vähitellen vuonna 2015. Kasvua ovat vuonna 2015 pitäneet yllä lähinnä Länsi-Euroopan maat Suomea lukuun ottamatta sekä USA. Kone- ja laitesuunnittelun sekä tehdassuunnittelun kohtuullisen hyvää kysyntää on pitänyt yllä euroalueen teollisuuden ja palvelualojen kasvu. Kiinan talouden kasvu on hidastunut ja teollisuustuotannon kehitys on teollisuuden ostopääällikköindeksin mukaan Kiinassa laskusuunnassa. Myös muilla kasvumarkkinoilla teollisuustuotannon kehitys on laskusuunnassa. Tämänhetkisten arvioiden mukaan teollisuustuotannon kysynnän kasvu on maailmalla noin 1,9 prosenttia vuonna 2015 (lähde: Teknologiateollisuus, syyskuu 2015).

Kone- ja laitesuunnittelun sekä laitossuunnittelun ja teknisen dokumentoinnin kysynnän kehitys noudattelee maailman teollisuustuotannon kysyntätilannetta. Lisäksi kysyntätilanteen kehitykseen vaikuttaa kone- ja laitevalmistajien kasvussa oleva suuntaus ulkoistaa varsinkin teknisen dokumentoinnin palveluita. Ulkoistustrendi on kasvussa muutaman hitaamman kasvun vuoden jälkeen uudelleen.

Suomessa epävarmuus teknisen suunnittelun ja dokumentoinnin palveluiden kysynnän kehityksessä kasvoi joillakin asiakastoimialoilla vuoden kolmannen neljänneksen lopussa 2015. Epävarmuuden kasvu johtui joidenkin kone- ja laitevalmistajien tilausten peruuntumisista. Keskimäärin kysynnässä ei Suomessa kuitenkaan tapahtunut suurta muutosta vuoden kolmannella vuosineljänneksellä edellisiin vuosineljänneksiin verrattuna.

Ruotsissa kysyntätilanne jatkui hyvänä teknisessä suunnittelussa ja dokumentoinnissa. Erityisesti teknisen dokumentoinnin kysyntä säilyi hyvällä tasolla. Kilpailutilanne Ruotsissa jatkui edelleen kireänä.

Investointihankkeissa kysyntä on kehittynyt hitaasti vuonna 2015 ollen kuitenkin viime vuotta 2014 hie- man paremmalla tasolla Venäjän hankkeita lukuun ottamatta.

Alankomaissa teknisen dokumentoinnin kysyntä on ollut verrattain hyvällä tasolla vuonna 2015.

Kiinan markkinoilla kone- ja laitesuunnittelun kysynnän epävarmuus on kasvanut koko katsauskauden tammi-syyskuu ajan. Kiinassa paikallista kysyntää on pitänyt jonkinasteisesti yllä palvelumarkkinoiden avautuminen. Markkinoiden avautumisen ja Kiinan paikallisen kysynnän arvioidaan kehittyvän suotuisasti pitkällä aikavälillä. Kasvumarkkinoiden valuutat heikentyivät heinä-elokuussa 2015. Tämä vaikutti konepajateollisuuden vientiin hidastaen sitä.

Suunnittelupalveluiden ja teknisen dokumentoinnin kysynnässä asiakastoimialoittain ei tapahtunut merkittäviä muutoksia tammi-syyskuun 2015 aikana. Kaivosteollisuuden laitevalmistajien suunnittelupalveluiden ja teknisen dokumentoinnin kysyntä parani hiukan vuoden 2015 aikana oltuaan alhaisella tasolla koko vuoden 2014. Nosto- ja siirtolaittevalmistajien suunnittelupalveluiden kysyntä säilyi keskimäärin hyvällä tasolla vuoden 2015 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Energian- ja sähkönsiirto- palveluissa suunnittelupalveluiden kysyntä säilyi hyvällä tasolla. Metsäteollisuuden laitevalmistajien suunnittelupalvelujen alkuvuonna 2015 korkealla tasolla ollut kysyntä laski hiukan huhti-kesäkuussa 2015 ja jatkoi lievää laskuaan heinä-syyskuussa 2015. Ruotsissa ilmailu- ja puolustusvälineteollisuuden suunnittelupalveluiden kysyntä oli hyvällä tasolla. Suomessa ilmailu- ja puolustusvälineteollisuuden suunnittelupalveluiden kysyntä oli heikkoa. Ajoneuvo- ja kuljetusvälineteollisuuden erikoisosaamista vaativissa testaus- ja analyysipalveluissa hyvä kysyntä jatkui.

Liikevaihto

Etteplanin liikevaihto kasvoi tammi-syyskuussa 4,4 prosenttia ja oli 100,8 (1-9/2014: 96,5) miljoonaa euroa. Orgaaninen kasvu oli 3,1 prosenttia. Vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna liikevaihto kasvoi 5,0 prosenttia.

Heinä-syyskuussa liikevaihto kasvoi 8,0 prosenttia ja oli 31,9 (7-9/2014: 29,5) miljoonaa euroa. Orgaaninen kasvu oli 3,7 prosenttia. Vertailukelpoisilla valuuttakursseilla laskettuna liikevaihto kasvoi 8,5 prosenttia.

Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat yritysostot, Etteplanin vahva markkina-asema ja ulkoistussopimukset.

Etteplanin liiketoiminta sisältää kausivaihtelun. Kausivaihteluun vaikuttavat loma-ajat sekä asiakasyritysten tuotekehitys- ja investointiprojektien ajoittuminen pääosin alkuvuoteen ja syksyyn. Kolmannen vuosineljänneksen liikevaihto on tyypillisesti muiden vuosineljännesten liikevaihtoa matalampi.

Tulos

Yhtiö otti käyttöönsä vuoden 2015 alussa operatiivisen liikevoiton raportoinnin. Uusi tunnusluku kuvaa entistä paremmin operatiivista suoritustasoa. Operatiivinen liikevoitto parani tammi-syyskuussa 40,4 prosenttia ja oli 6,7 (1-9/2014: 4,7) miljoonaa euroa. Operatiiviseen liikevoittoon sisältyi kertaluonteisia kuluja 0,6 miljoonaa euroa. Operatiivinen liikevoittoprosentti oli 6,6 (1-9/2014: 4,9) prosenttia.

Operatiivinen liikevoitto oli heinä-syyskuussa 1,9 (7-9/2014: 1,4) miljoonaa euroa, johon sisältyi kertaluonteisia kuluja 0,3 miljoonaa euroa. Kertaluonteiset kulut aiheutuivat muun muassa yritysostoista ja järjestelyistä, jotka liittyivät joidenkin yksiköiden heikentyneeseen kuormitustilanteeseen.

Operatiiviseen liikevoittoon ei sisälly yritysjärjestelyihin liittyviä eriä kuten aineettomien hyödykkeiden poistoja ja lisäkauppahintojen uudelleenarvostuksia.

Tammi-syyskuussa liikevoitto (EBIT) parani 16,1 prosenttia ja oli 6,0 (1-9/2014: 5,2) miljoonaa euroa. Vertailukauteen 1-9/2014 sisältyi positiivisia kertaluonteisia eriä yhteensä 0,6 miljoonaa euroa. Liikevoittoa paransivat liikevaihdon kasvu ja vertailukautta parempi suunnittelukapasiteetin käyttöaste. Liiketoiminnan kulut kasvoivat 2,4 prosenttia. Liikevoittoprosentti parani ja oli 6,0 (1-9/2014: 5,4) prosenttia. Kannattavuuden paranemiseen vaikutti korkean lisäarvon palveluiden vertailukautta suurempi osuus liikevaihdosta.

Heinä-syyskuussa liikevoitto (EBIT) oli 1,7 (7-9/2014: 1,7) miljoonaa euroa eli 5,2 (7-9/2014: 5,9) prosenttia liikevaihdosta. Vertailukauteen 7-9/2014 sisältyi positiivisia kertaluonteisia eriä yhteensä 0,4 miljoonaa euroa.

Tammi-syyskuussa rahoituskulujen määrä oli 0,8 (1-9/2014: 0,8) miljoonaa euroa.

Tammi-syyskuun voitto ennen veroja oli 5,6 (1-9/2014: 4,6) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman verot olivat 21,7 (1-9/2014: 13,4) prosenttia laskettuna tuloksesta ennen veroja. Verojen määrä oli 1,2 (1-9/2014: 0,6) miljoonaa euroa.

Tammi-syyskuun voitto oli 4,4 (1-9/2014: 4,0) miljoonaa euroa.

Tammi-syyskuussa osakekohtainen tulos oli 0,22 (1-9/2014: 0,19) euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli 1,62 (1-9/2014: 1,38) euroa. Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) ennen veroja oli 15,9 (1-9/2014: 14,8) prosenttia.

Rahoitusasema ja liiketoiminnan rahavirta

Taseen loppusumma 30.9.2015 oli 90,6 (30.9.2014: 77,1) miljoonaa euroa. Taseen loppusumma kasvoi pääasiassa yritysostojen vuoksi. Liikearvo taseessa oli 42,2 (30.9.2014: 39,2) miljoonaa euroa.

Konsernin rahavarat olivat syyskuun lopussa 5,4 (30.9.2014: 1,9) miljoonaa euroa. Konsernin rahoitusvelat olivat 26,7 (30.9.2014: 24,8) miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten käyttämättömien luottolimiittien määrä oli 6,8 (30.9.2014: 3,7) miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste oli syyskuun lopussa 37,0 (30.9.2014: 35,7) prosenttia. Liiketoiminnan rahavirta oli tammi-syyskuussa 2,1 (1-9/2014: 0,8) miljoonaa euroa. Rahavirta investointien jälkeen oli -1,1 (1-9/2014: -1,1) miljoonaa euroa. SAV Oy:n yritysjärjestely vaikutti katsauskauden rahavirtaan merkittävästi. Rahavirta kertyy vuosineljänneksittäin epätasaisesti liiketoiminnan kausivaihtelun vuoksi.

Investoinnit

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat tammi-syyskuussa 9,3 (1-9/2014: 3,0) miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat muun muassa kahdesta yritysostosta ja suunnitteluohjelmistojen lisenssimaksuista.

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen määrä kasvoi 5,9 prosenttia tammi-syyskuussa viime vuoteen verrattuna. Konsernin palveluksessa oli keskimäärin 1 903 (1-9/2014: 1 797) henkilöä ja syyskuun lopussa 2 078 (30.9.2014: 1 864) henkilöä. Henkilöstön määrän kasvuun vaikuttivat yritysostot ja orgaaninen kasvu. Syyskuun lopussa konsernin palveluksessa ulkomailla toimi 704 (30.9.2014: 719) henkilöä.

Liiketoimintakatsaus

Markkinakehitys oli tammi-syyskuussa hidasta ja epävarmuus Kiinan markkinoilla kasvoi. Etteplanin liiketoiminta kehittyi tammi-syyskuussa 2015 kuitenkin tasaisesti vahvan markkina-aseman ansiosta. Avainasiakkuudet kasvoivat tammi-syyskuussa muuta liikevaihtoa nopeammin ja kasvu oli 6,7 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Heinä-syyskuussa avainasiakkuudet kasvoivat 6,1 prosenttia. Liikevaihto kasvoi tammi-syyskuussa teknisessä dokumentoinnissa suunnittelupalveluita nopeammin. Korkean lisäarvon palveluiden osuus liikevaihdosta kasvoi yhtiön tavoitteiden mukaisesti ja oli tammi-syyskuun aikana 46 (1-9/2014: 40) prosenttia. Heinä-syyskuussa korkean lisäarvon palveluiden osuus liikevaihdosta oli 47 (7-9/2014: 42) prosenttia.

Etteplan vahvisti asemaansa laitossuunnittelussa ostamalla Suunnittelu ja Asennusten Valvonta - SAV Oy:n liiketoiminnan ja tytäryhtiöt elokuussa. SAV Oy:n liiketoiminta ja tytäryhtiöt siirtyivät Etteplanille 1.9.2015. Vuonna 1993 perustettu SAV Oy tarjoaa laitossuunnittelua ja projektipalveluja teollisuudelle. Kaupan kohteena olleissa yrityksissä työskentelee noin 185 asiantuntijaa.

Suomessa markkinoiden kasvanut epävarmuus alkoi näkyä joidenkin suunnittelutoimeksiantojen keskeytymisinä. Suomessa Etteplanin markkina-asema säilyi vahvana ja lomautettujen määrä laski tasaisesti edelleen ja oli noin 30 työntekijää. Ruotsissa liiketoiminta kehittyi suotuisasti hyvässä markkinatilanteessa. Ruotsissa henkilöstön vaihtuvuus ja kilpailu asiantuntijoista kuitenkin rasitti liiketoimintaa. Alankomaissa liiketoiminta kehittyi tasaisesti.

Kiinan markkinoille tammi-syyskuussa myytyjen tuntien määrä laski 4,4 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Heinä-syyskuussa laskua oli 9,0 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Laskuun vaikutti merkittävän länsimaisen asiakkaan koneiden ja laitteiden kysynnän heikkeneminen. Etteplanin palveluratkaisujen osana offshoring Kiinasta oli hyvällä tasolla tammi-syyskuussa.

Suunnittelupalvelut

Suunnittelupalveluilla tarkoitetaan asiakkaan koneen tai laitteen teknisten ominaisuuksien innovointia, suunnittelua ja laskentaa tuotekehitystarpeisiin sekä tuotteen valmistusta varten. Toimeksiannot ovat tyypillisesti uuden tuotteen tuotekehitystä tai toimitussuunnittelua, jossa tuote räätälöidään loppuasiakkaan vaatimusten ja markkina-alueen lainsäädännön mukaiseksi.

(1 000 EUR)	7-9/2015	7-9/2014	Muutos ed. vuodesta	1-9/2015	1-9/2014	Muutos ed. vuodesta	1-12/2014
Liikevaihto	25 160	23 678	6,3 %	79 934	78 173	2,3 %	106 603
Operatiivinen liikevoitto*	1 364	949	43,7 %	4 632	3 543	30,8 %	5 503
Operatiivinen liikevoitto, %*	5,4	4,0		5,8	4,5		5,2
Managed Service -palveluiden osuus liikevaihdosta	44	37		43	35		36

* Liikevoitto (EBIT) ilman yritysjärjestelyihin liittyviä eriä kuten aineettomien hyödykkeiden poistoja ja lisäkauppahintojen uudelleenarvostuksia

Suunnittelupalveluiden osuus Etteplanin liikevaihdosta tammi-syyskuussa oli 79,3 (1-9/2014: 81,0) prosenttia. Palvelualueen liikevaihto kasvoi tammi-syyskuussa 2,3 prosenttia vertailukaudesta ollen 79,9 (1-9/2014: 78,2) miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi heinä-syyskuussa 6,3 prosenttia viime vuoteen verrattuna ollen 25,2 (7-9/2014: 23,7) miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvuun vaikutti positiivisesti syyskuun aikana SAV Oy:n ja sen tytäryhtiöiden osto.

Etteplan sai kolmannella vuosineljänneksellä uusia asiakkaita. Kiinassa näihin kuului muun muassa Schaeffler (China) Co., Ltd.

Suunnittelupalveluiden operatiivinen liikevoitto parani tammi-syyskuussa 30,8 prosenttia vertailukaudesta ja oli 4,6 (1-9/2014: 3,5) miljoonaa euroa ja 5,8 (1-9/2014: 4,5) prosenttia liikevaihdosta. Kannattavuuden paranemiseen vaikutti korkean lisäarvon Managed Services -palveluiden osuuden kasvu liikevaihdosta. Heinä-syyskuussa operatiivinen liikevoitto parani 43,7 prosenttia vertailukaudesta ja oli 1,4 (7-9/2014: 0,9) miljoonaa euroa ja 5,4 (7-9/2014: 4,0) prosenttia liikevaihdosta. Korkean lisäarvon palveluiden osuus liikevaihdosta oli tammi-syyskuussa 43 (1-9/2014: 35) prosenttia liikevaihdosta. Tammi-syyskuussa suunnittelupalveluiden kapasiteetin käyttöaste oli verrattain hyvällä tasolla.

Tekninen dokumentointi

Teknisellä dokumentoinnilla tarkoitetaan tuotteeseen liittyvää dokumentaatiota, kuten manuaaleja ja oppaita tuotteen käyttäjille sekä näiden sisällöntuotantoa ja jakelua. Teknisen dokumentoinnin palvelut sisältävät ohjelmistoliiketoiminnan SaaS-palveluineen. Tekninen dokumentointi on useimmiten teollisen asiakkaan ydinliiketoiminnan ulkopuolella oleva toiminto, jolla on keskeinen merkitys loppuasiakkaan käyttökokemukseen ja Etteplanin asiakkaan huoltoliiketoiminnan sujuvuuteen ja tehokkuuteen.

(1 000 EUR)	7-9/2015	7-9/2014	Muutos ed. vuodesta	1-9/2015	1-9/2014	Muutos ed. vuodesta	1-12/2014
Liikevaihto	6 749	5 820	16,0 %	20 860	18 319	13,9 %	25 205
Operatiivinen liikevoitto*	627	424	48,0 %	1 883	1 297	45,2 %	2 031
Operatiivinen liikevoitto, %*	9,3	7,3		9,0	7,1		8,1
Managed Service -palveluiden osuus liikevaihdosta	64	55		62	52		53

* Liikevoitto (EBIT) ilman yritysjärjestelyihin liittyviä eriä kuten aineettomien hyödykkeiden poistoja ja lisäkauppahintojen uudelleenarvostuksia

Teknisen dokumentoinnin osuus Etteplanin liikevaihdosta oli tammi-syyskuussa 20,7 (1-9/2014: 19,0) prosenttia ja palvelualueen liikevaihto kasvoi tammi-syyskuussa 13,9 prosenttia vertailukaudesta ollen 20,9 (1-9/2014: 18,3) miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi heinä-syyskuussa 16,0 prosenttia vertailukaudesta ja oli 6,7 (7-9/2014: 5,8) miljoonaa euroa. Teknisen dokumentoinnin liikevaihdon kasvuun vaikutti ulkoistustrendin jatkuminen ja ainutlaatuisen palveluvalikoiman ansiosta vahvistunut markkina-asema. Uusia sopimuksia teknisen dokumentoinnin ulkoistuksista tehtiin tasaisesti tammi-syyskuun aikana.

Teknisen dokumentoinnin operatiivinen liikevoitto parani tammi-syyskuussa 45,2 prosenttia vertailukaudesta ja oli 1,9 (1-9/2014: 1,3) miljoonaa euroa eli 9,0 (1-9/2014: 7,1) prosenttia liikevaihdosta. Kannattavuuden merkittävään paranemiseen vaikutti sekä korkean lisäarvon Managed Services -palveluiden osuuden kasvu liikevaihdosta että ohjelmistoliiketoiminta. Heinä-syyskuussa operatiivinen liikevoitto parani 48,0 prosenttia vertailukaudesta ja oli 0,6 (7-9/2014: 0,4) miljoonaa euroa eli 9,3 (7-9/2014: 7,3) prosenttia liikevaihdosta.

Korkean lisäarvon palveluiden osuus liikevaihdosta oli tammi-syyskuussa 62 (1-9/2014: 52) prosenttia liikevaihdosta. Teknisen dokumentoinnin palveluiden kapasiteetin käyttöaste oli toisella vuosineljänneksellä 2015 vertailukautta 2014 paremmalla tasolla.

Etteplanin ja hollantilaisen Thesus Talking Imagen kesäkuussa allekirjoittama sopimus astui voimaan katsauskaudella ja Thesus Ti:n viisi työntekijää ja liiketoiminta siirtyivät Etteplanille 1.7.2015. Yritys on erikoistunut visuaalisiin käyttöohjeisiin ja korkealaatuiseen tekniseen kuvittamiseen.

Hallinto

Varsinainen yhtiökokous

Etteplan Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 27.3.2015 Yhtiön toimitiloissa Vantaalla. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti Robert Ingman, Patrick von Essen, Pertti Nupponen, Teuvo Rintamäki ja Leena Saarinen, minkä lisäksi uutena jäsenenä hallitukseen valittiin Matti Huttunen.

Yhtiökokous vahvisti tilikauden 2014 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Kaj Wasenius. Toiseksi tilintarkastajaksi valittiin HTM Olli Wesamaa. Tilintarkastajan palkio maksetaan Yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammasa erässä Yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia enintään 2 000 000 kappaletta. Omien osakkeiden hankinta voi tapahtua muussa kuin osakkeenomistajien osakeomistuksen suhteessa, eli hallituksella on mahdollisuus päättää myös suunnatusta omien osakkeiden hankinnasta.

Valtuutus sisältää oikeuden päättää Yhtiön osakkeiden hankkimisesta kaikille osakkeenomistajille osoitetulla ostotarjouksella samoin ehdoin ja hallituksen päättämään hintaan tai julkisessa kaupankäynnissä osakkeiden hankintahetken markkinahintaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä siten, että Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden yhteenlaskettu määrä on enintään kymmenen (10) prosenttia Yhtiön kaikista osakkeista. Omien osakkeiden vähimmäishankintahinta on osakkeen alin julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta ja enimmäishankintahinta vastaavasti osakkeen korkein julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta valtuutuksen voimassaoloaikana.

Mikäli osakkeita hankitaan julkisessa kaupankäynnissä, osakkeet hankitaan muussa kuin osakkeenomistajien omistusten suhteessa. Tällöin omien osakkeiden hankintaan tulee olla Yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Osakkeita voidaan hankkia käytettäväksi vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa tai käytettäväksi muissa rakennejärjestelyissä. Osakkeita voidaan käyttää myös henkilöstön kannustinohjelmien toteuttamiseen. Hankitut osakkeet voidaan pitää Yhtiöllä, mitätöidä tai luovuttaa edelleen.

Osakkeiden hankinta alentaa Yhtiön vapaata omaa pääomaa.

Valtuutus on voimassa kahdeksantoista (18) kuukautta varsinaisen yhtiökokouksen päätöksestä alkaen 27.3.2015 ja päättyen 26.9.2016. Valtuutus korvaa aikaisemman vastaavan valtuutuksen.

Osinko

Varsinainen yhtiökokous 27.3.2015 päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että tilikaudelta 2014 jaetaan osinkona 0,15 euroa osaketta kohti ja jäljelle jäävät voittovarot jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksettiin osakkaalle, joka täsmäytyspäivänä oli merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään Yhtiön osakasluetteloon. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 31.3.2015. Osinko maksettiin 9.4.2015.

Osakkeet

Etteplanin osakkeet on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä Small cap -markkina-arvoryhmässä Teollisuustuotteet ja -palvelut -toimialaryhmässä tunnuksella ETT1V.

Yhtiön osakepääoma 30.9.2015 oli 5 000 000,00 euroa ja koko osakemäärä 20 665 559 kappaletta. Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kaikilla osakkeilla on samanlainen oikeus osinkoon ja Yhtiön varoihin.

Etteplan toteutti osana Suunnittelu ja Asennusten Valvonta - SAV Oy:n suunnittelu- ja asennustenvälvontaliiketoiminnan ja SAV Oy:n tytäryhtiöiden hankintaa syyskuussa 2015 suunnatun osakeannin, jossa merkittiin 486 145 uutta osaketta. Suunnatun osakeannin dilutoiva vaikutus oli 2,41 prosenttia.

Yhtiön hallussa 30.9.2015 oli 308 886 kappaletta omia osakkeita, joka vastaa 1,49 prosenttia koko osakekannasta ja äänimäärästä (31.12.2014: 308 886). Yhtiö ei ole hankkinut tai luovuttanut tammi-syyskuussa 2015 omia osakkeita.

Etteplan Oyj:n osakkeita vaihdettiin katsauskauden aikana 813 210 kappaletta yhteensä 3,2 miljoonan euron arvosta. Osakkeen alin kurssi oli 3,00 euroa, ylin kurssi 4,44 euroa, keskikurssi 3,99 euroa ja päätöskurssi 4,02 euroa. Osakekannan markkina-arvo 30.9.2015 oli 81,8 miljoonaa euroa.

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 30.9.2015 osakkeita 41 907 (31.12.2014: 41 876) kappaletta eli 0,20 prosenttia koko osakemäärästä.

Liputukset

Ingman Group Oy Ab ilmoitti 9.9.2015 Ingman Group Oy Ab:n osuuden Etteplan Oyj:n osakepääomasta ja äänimäärästä alittaneen kaksi kolmasosaa (2/3) kun suunnatussa osakeannissa merkityt Etteplan Oyj:n 486 145 uutta osaketta oli kirjattu kaupparekisteriin.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Etteplan Oyj:n hallitus päätti 12.2.2014 uudesta Yhtiön toimitusjohtajan osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Uudessa sitouttavassa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi kolmen vuoden sitouttamisjakso. Järjestelmässä mahdollinen palkkio on sidottu toimitusjohtajan toimitus-suhteen voimassaoloon. Sitouttamisjakson palkkio maksetaan helmikuussa 2017 osittain Yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Sitouttavan osakepalkkiojärjestelmän 2014 perusteella maksettava palkkio on yhteensä enintään 25 000 Etteplan Oyj:n osaketta. Lisäksi Yhtiö maksaa palkkiosta toimitusjohtajalle aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut.

Etteplan Oyj:n hallitus päätti 3.6.2014 uuden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin avainhenkilöille. Järjestelmässä on yksi ansaintajakso, joka sisältää kalenterivuodet 2014-2016. Järjestelmän ansaintakriteerit ovat Etteplan-konsernin liikevaihdon kasvu ja omistaja-arvon kehittyminen (Total Shareholder Return, TSR). Järjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 15 henkilöä. Järjestelmästä maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 450 000 Etteplan Oyj:n osakkeen arvoa (sisältäen myös rahana maksettavan osuuden).

Palkkioina mahdollisesti luovutettavat osakkeet jaetaan Yhtiön omistamista osakkeista tai markkinoilta hankittavista Yhtiön osakkeista.

Katsauskauden jälkeiset merkittävät tapahtumat

Etteplan vahvisti asemaansa teknisen dokumentoinnin palveluntarjoajana Keski-Euroopan markkinoilla allekirjoittamalla 26.10.2015 liiketoimintakaupan saksalaisen Bertelsmann-konserniin kuuluvan arvato AG:n kanssa. Ostettava liiketoiminta sisältää teknisen dokumentoinnin palveluita Saksassa ja Alankomaissa. Kauppa on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2015 loppuun mennessä ja yhtiöiden liiketoiminta ja henkilöstö siirtyvät sopimuksen mukaan Etteplanille 1.1.2016. Osana kauppaa Etteplan ja arvato AG ovat sopineet strategisesta yhteistyöstä. Kaupan kohteena oleva liiketoiminta työllistää Alankomaissa ja Saksassa 35 henkilöä.

Liiketoiminnan riskit ja epävarmuustekijät

Etteplanin taloudellinen tulos on alttiina useille strategisille, toiminnallisille ja taloudellisille riskeille.

Etteplanin riskienhallintakatsaus esitetään vuoden 2014 vuosikertomuksessa sivuilla 30-35.

Liiketoiminnan riskit ja epävarmuustekijät katsauskaudella

Yleisen taloudellisen kehityksen aiheuttama epävarmuus jatkui tammi-syyskuussa. Suunnittelupalveluiden ja teknisen dokumentoinnin kysyntä säilyi keskimäärin verrattain hyvällä tasolla katsauskaudella.

Yhtiön liiketoiminta perustuu ammattitaitoiseen henkilöstöön. Osaavien ammattilaisten saatavuus on tärkeä tekijä kannattavan kasvun ja liiketoiminnan turvaamiseksi. Tammi-syyskuussa ammattitaitoisen henkilöstön vaikeutunut saatavuus Ruotsissa oli edelleen liiketoimintariski.

Arvio lähiajan toiminnan riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Yleisen taloudellisen kehityksen aiheuttama epävarmuus on edelleen Etteplanin liiketoiminnan riski. Eri-tyisesti Euroopan epävarma poliittinen kehitys ja siitä seuraavat taloudelliset riskit sekä Kiinan markkinoiden epävarmuuden arvioidaan jatkuvan. Asiakkaiden liiketoiminnan mahdolliset muutokset ovat merkittävä riski Etteplanin liiketoiminnalle.

Yhtiön liiketoiminta perustuu ammattitaitoiseen henkilöstöön. Osaavien ammattilaisten saatavuus on tärkeä tekijä kannattavan kasvun ja liiketoiminnan turvaamiseksi. Henkilöstön saatavuus Ruotsissa on edelleen liiketoimintariski.

Liiketoiminnalliset riskit ovat edelleen merkittävällä tasolla, mutta niiden ei arvioida kasvavan.

Muutos taloudellisissa tavoitteissa

Yhtiö muuttaa taloudellisia tavoitteitaan siten, että 10 prosentin liikevoittotavoite muuttuu. Uutena tavoitteena on 10 prosentin operatiivinen liikevoitto. Operatiiviseen liikevoittoon ei sisälly yritysjärjestelyihin liittyviä eriä kuten aineettomien hyödykkeiden poistoja ja lisäkauppahintojen uudelleenarvostuksia.

Markkinanäkymät

Etteplanin liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttaa keskeisimmin globaali kone- ja metallituoteteollisuuden kehitys. Poliittisesta epävarmuudesta huolimatta Euroopan markkinat osoittavat pieniä paranemisen merkkejä. Lisääntyneen epävarmuuden Aasian markkinoilla arvioidaan jatkuvan. Hyvän markkinatilanteen Pohjois-Amerikassa odotetaan jatkuvan.

Taloudellinen ohjeistus

Odotamme koko vuoden 2015 liikevaihdon ja liikevoiton kasvavan selvästi vuoteen 2014 verrattuna.

Vantaalla 29. lokakuuta 2015

Etteplan Oyj

Hallitus

Lisätietoja:

Juha Näkki, toimitusjohtaja, puh. 0400 606 372

LIITE:

Tilinpäätöslyhennelmä ja liitetiedot

Konsernin laaja tuloslaskelma

Konsernitase

Konsernin rahavirtalaskelma

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Tilinpäätöslyhennelmän liitetiedot

Osavuosisikatsaus on tilintarkastamaton.

Tiedotteet ja muu yritysinformaatio löytyvät Etteplanin internetsivuilta osoitteesta www.etteplan.com.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

(1 000 EUR)	7-9/2015	7-9/2014	1-9/2015	1-9/2014	1-12/2014
Liikevaihto	31 880	29 529	100 770	96 548	131 916
Liiketoiminnan muut tuotot	50	583	221	1 160	1 567
Materiaalit ja palvelut	-1 836	-1 884	-5 928	-7 400	-9 524
Henkilöstökulut	-22 826	-21 175	-72 475	-69 265	-94 367
Liiketoiminnan muut kulut	-4 825	-4 649	-14 365	-13 909	-19 108
Poistot	-788	-656	-2 212	-1 955	-2 629
Liikevoitto (EBIT)	1 655	1 749	6 011	5 179	7 856
Rahoitustuotot	216	4	360	202	394
Rahoituskulut	-258	-268	-772	-808	-1 082
Voitto ennen veroja	1 613	1 485	5 599	4 572	7 168
Tuloverot	-312	-135	-1 215	-613	-1 020
Tilikauden voitto	1 301	1 350	4 384	3 959	6 147

Muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi

Ulkomaisten tytäryhtiön nettosijoituksen suojaus	45	-8	3	91	154
Muuntoerot	-598	121	-23	-864	-1 599
Käyvän arvon muutos myytävissä olevat sijoitukset	-1	-3	27	1	1
Verot eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi	-9	2	-6	-18	-31
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-563	112	1	-790	-1 475
Tilikauden laaja tulos yhteensä	738	1 462	4 385	3 169	4 673

Tilikauden tuloksen jakautuminen

Emoyhtiön omistajille	1 240	1 291	4 356	3 774	5 930
Määräysvallattomille omistajille	61	59	28	185	218
	1 301	1 350	4 384	3 959	6 147

Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen

Emoyhtiön omistajille	675	1 414	4 362	2 991	4 466
Määräysvallattomille omistajille	63	48	24	178	207
	738	1 462	4 385	3 169	4 673

Emoyhtiön osakkeenomistajille tilikauden tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos, EUR	0,06	0,06	0,22	0,19	0,30
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, EUR	0,06	0,06	0,22	0,19	0,30

KONSERNITASE

(1 000 EUR)	30.9.2015	30.9.2014	31.12.2014
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	2 248	1 827	1 866
Liikearvo	42 247	39 217	38 642
Muut aineettomat hyödykkeet	9 554	6 079	5 876
Myytavissä olevat sijoitukset	670	642	642
Muut pitkäaikaiset saamiset	53	0	0
Laskennalliset verosaamiset	161	78	110
Pitkäaikaiset varat yhteensä	54 933	47 844	47 136
Lyhytaikaiset varat			
Myyntisaamiset ja muut saamiset	30 276	26 893	25 442
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	10	401	321
Rahavarat	5 373	1 944	2 575
Lyhytaikaiset varat yhteensä	35 659	29 238	28 337
VARAT YHTEENSÄ	90 592	77 082	75 474

OMA PÄÄOMA JA VELAT

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma

Osakepääoma	5 000	5 000	5 000
Ylikurssirahasto	6 701	6 701	6 701
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	4 406	2 364	2 364
Omat osakkeet	-841	-1 128	-912
Muuntoerot	-1 502	-804	-1 472
Muut rahastot	212	190	177
Kertyneet voittovarot	13 980	11 030	11 030
Tilikauden voitto	4 356	3 774	5 930
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	32 312	27 127	28 818
Määräysvallattomat omistajat	-41	-94	-65
Oma pääoma yhteensä	32 271	27 034	28 753

Pitkäaikaiset velat

Laskennalliset verovelat	1 722	1 180	1 087
Rahoitusvelat	12 473	9 800	9 137
Muut pitkäaikaiset velat	85	273	57
Pitkäaikaiset velat yhteensä	14 280	11 253	10 280

Lyhytaikaiset velat

Rahoitusvelat	14 262	14 950	9 681
Ostovelat ja muut velat	28 979	23 774	26 666
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	800	71	94
Lyhytaikaiset velat yhteensä	44 041	38 795	36 441
Velat yhteensä	58 321	50 048	46 721
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	90 592	77 082	75 474

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

(1 000 EUR)	7-9/2015	7-9/2014	1-9/2015	1-9/2014	1-12/2014
Liiketoiminnan rahavirta					
Asiakkailta saadut maksut	30 387	28 861	98 352	94 368	131 858
Maksut liiketoiminnan kuluista	-31 708	-28 845	-95 259	-91 550	-121 506
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-1 320	17	3 093	2 817	10 352
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-104	-185	-429	-572	-743
Saadut korot liiketoiminnasta	11	4	35	20	24
Maksetut välittömät verot	-304	-381	-583	-1 447	-1 879
Liiketoiminnan rahavirta (A)	-1 717	-544	2 115	818	7 754
Investointien rahavirta					
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-400	-192	-1 281	-648	-885
Tytäryhtiöhankinnat	-1 467	-1	-1 907	-1 395	-1 396
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	84	80
Luovutustulot muista sijoituksista	0	0	1	0	1
Lainasaamisten vähennys	0	1	0	5	1
Investointien rahavirta (B)	-1 868	-192	-3 188	-1 955	-2 200
Rahavirta investointien jälkeen (A+B)	-3 584	-736	-1 073	-1 137	5 554
Rahoituksen rahavirta					
Lyhytaikaisten lainojen nostot	1 156	1 906	4 835	4 295	266
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-656	-982	-7 327	-2 610	-4 562
Pitkäaikaisten lainojen nostot	4 993	33	10 000	3 052	3 048
Rahoitusleasing-velkojen takaisinmaksut	-248	-217	-711	-672	-879
Maksetut osingot ja muu voitonjako	0	0	-2 981	-2 169	-2 169
Rahoituksen rahavirta (C)	5 245	740	3 816	1 895	-4 295
Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)	1 660	4	2 744	759	1 258
Rahavarat kauden alussa	3 663	1 879	2 575	975	975
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	50	62	55	211	341
Rahavarat kauden lopussa	5 373	1 944	5 373	1 944	2 575

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Taulukon sarakkeiden selitteet:

- A) Osakepääoma
- B) Ylikurssirahasto
- C) Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
- D) Muut rahastot
- E) Omat osakkeet
- F) Muuntoerot
- G) Kertyneet voittovarot
- H) Yhteensä
- I) Määräysvallattomat omistajat
- J) Oma pääoma yhteensä

(1 000 EUR)	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Oma pääoma 1.1.2014	5 000	6 701	2 614	189	-1 912	-21	13 180	25 753	-272	25 481
Laaja tulos										
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	5 930	5 930	218	6 147
Käyvän arvon muutos										
myytävissä olevat rahoitusvarat	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Ulkomaisen tytäryhtiön										
nettosijoituksen suojaus	0	0	0	0	0	123	0	123	0	123
Muuntoerot	0	0	0	0	0	-1 588	0	-1 588	-11	-1 599
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0	0	1	0	-1 465	5 930	4 466	207	4 673
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako	0	0	0	0	0	0	-2 169	-2 169	0	-2 169
Siirrot erien välillä	0	0	0	-14	0	13	19	19	0	19
Ehdollisen vastikkeen muutos	0	0	-250	0	747	0	0	497	0	497
Osakepalkkiot	0	0	0	0	252	0	0	252	0	252
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0	0	-250	-14	999	13	-2 150	-1 401	0	-1 401
Oma pääoma 31.12.2014	5 000	6 701	2 364	177	-912	-1 472	16 960	28 818	-65	28 753

(1 000 EUR)	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Oma pääoma 1.1.2015	5 000	6 701	2 364	177	-912	-1 472	16 960	28 818	-65	28 753
Laaja tulos										
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	4 356	4 356	28	4 384
Käyvän arvon muutos										
myytävissä olevat rahoitusvarat	0	0	0	22	0	0	0	22	0	22
Ulkomaisen tytäryhtiön										
nettosijoituksen suojaus	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2
Muuntoerot	0	0	0	0	0	-19	0	-19	-4	-23
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0	0	22	0	-17	4 356	4 361	24	4 385
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako	0	0	0	0	0	0	-2 981	-2 981	0	-2 981
Suunnattu osakeanti	0	0	2 042	0	0	0	0	2 042	0	2 042
Siirrot erien välillä	0	0	0	14	0	-14	0	0	0	0
Osakepalkkiot	0	0	0	0	71	0	0	71	0	71
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0	0	2 042	14	71	-14	-2 981	-868	0	-868
Oma pääoma 30.9.2015	5 000	6 701	4 406	211	-841	-1 502	18 336	32 312	-41	32 270

(1 000 EUR)	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Oma pääoma 1.1.2014	5 000	6 701	2 614	189	-1 912	-21	13 180	25 753	-272	25 481
Laaja tulos										
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	3 774	3 774	185	3 959
Käyvän arvon muutos										
myytävissä olevat rahoitusvarat	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Ulkomaisen tytäryhtiön nettosijoituksen suojaus	0	0	0	0	0	73	0	73	0	73
Muuntoerot	0	0	0	0	0	-856	0	-856	-7	-864
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0	0	0	1	0	-784	3 774	2 991	178	3 169
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako	0	0	0	0	0	0	-2 169	-2 169	0	-2 169
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0	19	19	0	19
Ehdollisen vastikkeen muutos	0	0	-250	0	747	0	0	497	0	497
Osakepalkkiot	0	0	0	0	37	0	0	37	0	37
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0	0	-250	0	784	0	-2 150	-1 616	0	-1 616
Oma pääoma 30.9.2014	5 000	6 701	2 364	190	-1 128	-804	14 803	27 127	-94	27 034

TILINPÄÄTÖSLYHENNELMÄN LIITETIEDOT

Yleistä

Etteplan-konsernin emoyhtiö on Etteplan Oyj. Etteplan Oyj (Yhtiö) on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Vantaa.

Etteplan tuottaa suunnittelupalveluita ja teknisen dokumentoinnin ratkaisuja maailman johtaville valmistavan teollisuuden yrityksille. Palvelumme parantavat asiakkaittemme tuotteiden ja suunnitteluprosessin kilpailukykyä tuotteen koko elinkaaren ajan. Etteplanin innovatiivisen suunnittelukyvyn tuloksia on nähtävissä lukuisissa teollisuuden ratkaisuissa ja arjen tuotteissa.

Vuonna 2014 Etteplanin liikevaihto oli 131,9 miljoonaa euroa. Yhtiön palveluksessa on noin 2 100 asiantuntijaa Suomessa, Ruotsissa, Alankomaissa ja Kiinassa. Etteplan on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä tunnuksella ETT1V.

Etteplan Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 29.10.2015 tämän osavuositarkastuksen julkistettavaksi.

Laatimisperiaatteet

Osavuositarkastusta ei ole laadittu noudattaen kaikkia IAS 34 Osavuositarkastukset -standardin vaatimuksia (nk. suppea taulukko-osa). Osavuositarkastuksen laadinnassa on noudatettu samoja laskentaperiaatteita kuin vuoden 2014 tilinpäätöksessä lukuun ottamatta vuonna 2015 voimaan tulleita, konsernia koskevia standardimuutoksia ja tulkintoja. Näillä muutoksilla ei ollut olennaista vaikutusta osavuositarkastukseen.

Vuosittilinpäätös löytyy osoitteesta <http://www.etteplan.com/investors/annual-and-interim-reports/2015.aspx> ja laatimisperiaatteet vuosikertomuksen 2014 sivuilta 47-53. Tunnuslukujen laskentatapaavat löytyvät tämän osavuositarkastuksen lopusta.

Osavuositarkastuksen luvut esitetään tuhansina euroina. Kaikki taulukoiden luvut ovat pyöristettyjä, jonka vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Arvioiden käyttö

Tämä osavuositarkastus sisältää tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulos voi poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen osavuositarkastushetkellä.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelmassa olevat tuloverot on laskettu käyttäen verokantaa, jota sovellettaisiin vuoden odotettuun kokonaistulokseen. Vuoden arvioitu keskimääräinen efektiivinen tuloverokanta on määritetty kunkin maan osalta erikseen. Tuloslaskelman verot olivat 21,7 (1-9/2014: 13,4) prosenttia laskettuna tuloksesta ennen veroja.

Riskit

Etteplanin taloudellinen tulos on alttiina useille strategisille, toiminnallisille ja taloudellisille riskeille. Kuvaus riskeistä löytyy Etteplanin vuoden 2014 vuosikertomuksesta sivuilta 30-35. Yksityiskohtainen analyysi rahoitusriskeistä on Etteplanin vuoden 2014 vuosikertomuksessa sivuilla 53-58.

TUNNUSLUVUT

(1 000 EUR)	1-9/2015	1-9/2014	1-12/2014	Muutos ed. vuodesta
Liikevaihto	100 770	96 548	131 916	4,4 %
Operatiivinen liikevoitto*	6 656	4 740	7 394	40,4 %
Operatiivinen liikevoitto, %*	6,6	4,9	5,6	
Liikevoitto (EBIT)	6 011	5 179	7 856	16,1 %
EBIT, %	6,0	5,4	6,0	
Voitto ennen veroja	5 599	4 572	7 168	22,5 %
Voitto ennen veroja, %	5,6	4,7	5,4	
Oman pääoman tuotto, %	19,2	20,1	22,7	
ROCE, %	15,9	14,8	17,8	
Omavaraisuusaste, %	37,0	35,7	39,5	
Korolliset bruttovelat	26 735	24 750	18 818	8,0 %
Nettovelkaantumisaste, %	66,2	84,4	56,5	
Taseen loppusumma	90 592	77 082	75 474	17,5 %
Bruttoinvestoinnit	9 290	3 033	3 565	206,3 %
Liiketoiminnan rahavirta	2 115	818	7 754	158,5 %
Laimentamaton osakekohtainen tulos, EUR	0,22	0,19	0,30	15,8 %
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, EUR	0,22	0,19	0,30	15,8 %
Osakekohtainen oma pääoma, EUR	1,62	1,38	1,45	17,4 %
Henkilöstö keskimäärin	1 903	1 797	1 813	5,9 %
Henkilöstö kauden lopussa	2 078	1 864	1 859	11,5 %

* Liikevoitto (EBIT) ilman yritysjärjestelyihin liittyviä eriä kuten aineettomien hyödykkeiden poistoja ja lisäkauppahintojen uudelleenarvostuksia

LIIVEVAIHTO JA LIIKEVOITTO (EBIT) NELJÄNNEKSITTÄIN

(1 000 EUR)	1-3/2015	1-3/2014	4-6/2015	4-6/2014	7-9/2015	7-9/2014
Liikevaihto	34 650	33 282	34 240	33 737	31 880	29 529
Liikevoitto (EBIT)	2 051	1 157	2 305	2 273	1 655	1 749
EBIT, %	5,9	3,5	6,7	6,7	5,2	5,9

POIKKEUKSELLISET ERÄT

Erien, jotka ovat joko kokonsa tai luonteensa puolesta olennaisia tai jotka eivät ole toistuvia, katsotaan olevan poikkeuksellisia. Ne esitetään konsernin tuloslaskelmassa asianmukaisissa erissä. Alla olevassa taulukossa on esitetty tuloslaskelman erät, joihin poikkeukselliset erät sisältyvät:

(1 000 EUR)	7-9/2015	7-9/2014	1-9/2015	1-9/2014
Liiketoiminnan muut tuotot	0	545	0	1 045
Henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut	-273	-134	-567	-483
Liikevoitto (EBIT)	-273	411	-567	562
Rahoituskulut	0	-72	-6	-154
Tilikauden voitto	-273	339	-573	408

YRITYSJÄRJESTELYT

SAV Oy

Etteplan osti Suunnittelu ja Asennusten Valvonta – SAV Oy:n liiketoiminnan ja tytäryhtiöt 31.8.2015.

Vuonna 1993 perustettu SAV Oy tarjoaa laitossuunnittelua ja projektipalveluja teollisuudelle. SAV Oy tytäryhtiöineen työllistää noin 190 työntekijää ja konsernilla on toimipisteet kahdeksalla eri paikkakunnalla Suomessa. SAV-konsernin liikevaihto vuonna 2014 oli noin 12,5 miljoonaa euroa. SAV Oy:n palvelut kattavat kaikki projektin vaiheet esisuunnittelusta investoinnin toteutuksessa tarvittaviin suunnittelu- ja projektinhallintapalveluihin, koestus- ja käyttöönotto- ja ylläpitotehtäviin sekä ylläpitotehtäviin. Yhtiö palvelee yli 120 asiakasta. SAV Oy:n asiakkaat toimivat useilla eri teollisuuden toimialoilla. Yrityskaupalla Etteplan saavuttaa merkittävän markkina-aseman laitossuunnittelun alueella Suomessa ja luo yhtiölle entistä parempia kansainvälisiä kasvumahdollisuuksia.

Etteplan osti SAV Oy:n liiketoiminnan lisäksi 100 %:n omistusosuuden sekä vastaavan äänioikeuden SAV Oy:n tytäryhtiöistä. Kauppasumma maksettiin osittain käteisellä ja osittain Etteplanin osakkeina. Etteplan järjesti osakkeina maksettavan kauppasumman osan maksua varten suunnatun osakeannin, jossa SAV Oy merkitsi 486 145 Etteplanin uutta osaketta.

Hankinnasta syntyi 3 528 tuhannen euron liikearvo, joka perustuu hankitun yhtiön tietotaitoon sekä konsernin ja hankitun yhtiön toimintojen yhdistämisen tuottamaan synergiaetuuksiin. Kirjattu liikearvo ei ole miltään osin vähennyskelpoinen verotuksessa. Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto SAV Oy:stä maksetusta vastikkeesta sekä alustavat määrät hankinta-ajankohtana kirjatuista, hankituista varoista ja vastattavaksi otetuista veloista.

Luovutettu vastike:	(1 000 EUR)
Käteisvarat	4 000
Vuoden kuluttua hankintahetkestä maksettavat käteisvarat	1 000
Suunnattu osakeanti	2 042
Kokonaishankintameno	7 042

Hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käyvät arvot hankintahetkellä:

Aineelliset hyödykkeet	105
Aineettomat hyödykkeet	159
Asiakassuhteet (aineettomat hyödykkeet)	3 670
Myynti- ja muut saamiset	546
Rahavarat	2 533
Varat yhteensä	7 013
Lyhytaikaiset velat	2 763
Laskennallinen verovelka	737
Velat yhteensä	3 500
Nettovarallisuus	3 514

Liikearvon syntyminen hankinnassa:

Luovutettu vastike	7 042
Hankitun kohteen yksilöitävissä oleva nettovarallisuus	3 514
Liikearvo	3 528

Hankintaan liittyvät kulut, 92 tuhatta euroa, sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin konsernituloslaskelmassa. Konsernituloslaskelmaan 1.9.2015 lähtien sisältyvä, SAV Oy:n tuottama, liikevaihto oli 1 271 tuhatta euroa. SAV Oy tuotti samalla ajanjaksolla voittoa 208 tuhatta euroa.

Mikäli SAV Oy olisi yhdistelty 1.1.2015 alkaen, konsernituloslaskelman mukainen liikevaihto 1-9/2015 olisi ollut 109 718 tuhatta euroa ja voitto 5 027 tuhatta euroa.

Etteplan osti Thesus Talking Image -nimisen hollantilaisyhtiön liiketoiminnan 1.7.2015. Yhtiön viisi asiantuntijaa siirtyivät Etteplanin palvelukseen. Kauppahinta oli 150 tuhatta euroa. Liiketoimintakaupalla ei ole oleellista vaikutusta konsernille.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Operatiivinen liikevoitto

Liikevoitto (EBIT) + yrityshankintoihin liittyvien aineettomien hyödykkeiden poistot - lisäkauppahintojen uudelleenarvostuserät

Oman pääoman tuotto prosentti (ROE)

$$\frac{(\text{tulos ennen veroja ja määräysvallattomien omistajien osuutta} - \text{verot}) \times 100}{(\text{oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}) \text{ keskiarvo}}$$

Sitoutuneen pääoman tuotto prosentti (ROCE), ennen veroja

$$\frac{(\text{tulos ennen veroja ja määräysvallattomien omistajien osuutta} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut}) \times 100}{(\text{taseen loppusumma} - \text{korottomat velat}) \text{ keskiarvo}}$$

Omavaraisuusaste, %

$$\frac{(\text{oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}) \times 100}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$$

Nettovelkaantumisaste, %

$$\frac{(\text{korollinen vieras pääoma} - \text{rahat ja pankkisaamiset ja rahoitusarvopaperit}) \times 100}{\text{oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}}$$

Osakekohtainen tulos

$$\frac{(\text{tulos ennen veroja ja määräysvallattomien omistajien osuutta} - \text{verot} - \text{määräysvallattomien omistajien osuus})}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana}}$$

Osakekohtainen oma pääoma

$$\frac{\text{oma pääoma}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$$